

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА

Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС

ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Освітньо-професійна програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь	магістр

Розробник Світлана МОРОЗ, доцент кафедри підприємництва і права, к.пед.н,
доцент

Гарант ОПП Світлана УСЕНКО, завідувач кафедри технологій дрібного тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник

Полтава
2021

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	ПІДПРИЄМНИЦТВО обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Світлана МОРОЗ, к.п.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права. <i>Контакти:</i> ауд. 484 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> svitlana.moroz@pdaa.edu.ua, <i>тел.</i> +380509808232, сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/moroz-svitlana-eduardivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Мова викладання	Державна

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Підприємництво» покликана ознайомити здобувачів вищої освіти з принципами організації бізнесу, його цілями і завданнями, а також методами і шляхами їх досягнення; сформувати навички практичної діяльності з організації та розвитку бізнесу у галузі виробництва і переробки продукції тваринництва.

Навчальна дисципліна «Підприємництво» спрямована на формування у студентів навичок, відповідних трендам на ринку праці – комплекс з soft skills (вміння працювати у команді і усвідомлювати свою роль, аргументовано висловлювати свою думку, вміння вирішувати проблеми і критично мислити) і hard skills (управління складною діяльністю у сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва; приймати ефективні рішення з питань виробництва і переробки продукції тваринництва).

Навчальні цілі досягаються за допомогою лекцій, практичних занять, використання аудіовізуальних матеріалів, тематичних досліджень у рамках науково-дослідної роботи, індивідуальних консультацій, співпраці зі стейкхолдерами.

Під час вивчення дисципліни заохочується робота здобувачів вищої освіти у командах, участь студентів у науково-дослідній роботі, дослідженнях кон'юнктури ринків виробництва і переробки продукції тваринництва, аналізі та візуалізації отриманих даних, розробці mind map, презентацій, тощо.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять налагодити ефективну підприємницьку діяльність на ринку, у тому числі реалізовувати комерційні проекти у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність і особливості підприємницької діяльності у галузі виробництва і переробки продукції тваринництва, ознайомити студентів з основами, формами і методами організації підприємницької діяльності, навчити використовувати отримані знання для створення і ведення бізнесу.

Компетентності:	Програмні результати навчання:
<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>СК 1. Здатність аналізувати та контролювати безпечність та якість кормів і кормових засобів та живлення тварин.</p> <p>СК 5. Здатність організовувати підприємницьку і фінансову діяльність та оцінювати економічну ефективність виробництва і переробки продукції тваринного походження.</p> <p>СК 6. Здатність практично управляти робочими або навчальними процесами у сфері виробництва і переробки продукції тваринного походження, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.</p> <p>СК 7. Здатність створювати та застосовувати системи та способи переробки продукції тваринного походження.</p> <p>СК 8. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.</p> <p>СК 10. Здатність зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>СК 11. Здатність організовувати та управляти технологічними процесами органічного виробництва та переробки продукції тваринництва.</p>	<p>РН 7. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва, визначати цілі та завдання, планувати і розподіляти роботи, управляти ресурсами.</p> <p>РН 9. Приймати ефективні рішення з питань виробництва і переробки продукції тваринництва, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їх розвиток, визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.</p> <p>РН 10. Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики.</p>

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності

Тема 2. Суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності

Тема 3. Планування та технологія заснування власної справи

Тема 4. Підприємницькі ризики

Тема 5. Фінансування та особливості оподаткування підприємницької діяльності в Україні

Тема 6. Основи управління підприємницькою діяльністю та якістю продукції

Тема 7. Комерційна діяльність підприємницьких структур.

Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3

Форма семестрового контролю – залік

Структура курсу

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти*				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Презентація, доповідь, реферат, есе, mind map	
Тема 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності	3	–	3	12*	9
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності	3	4	3		13
Тема 3. Планування та технологія заснування власної справи	3	4	3		13
Тема 4. Підприємницькі ризики	3	4	3		13
Тема 5. Фінансування та особливості оподаткування підприємницької діяльності в Україні	3	4	3	12	13
Тема 6. Основи управління підприємницькою діяльністю та якістю продукції	3	4	3		13
Тема 7. Комерційна діяльність підприємницьких структур.	3	4	3		13
Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств	3	4	3		13
Разом	24	28	24	24	100

*студент обов'язково виконує за будь якою темою на вибір – 1 доповідь, або реферат, або есе, або mind map та 1 презентацію

Політика оцінювання

Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
Розв'язування тестів	24	90 – 100	A	відмінно
Виконання вправ на практичних заняттях	28	82 – 89	B	добре
Виконання завдань самостійної роботи	24	74 – 81	C	
Презентація, доповідь, реферат, есе, mind map	24	64 – 73	D	задовільно
		60 – 63	E	
		35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F			

Сторінка курсу на платформі Moodle – <https://moodle.pdaa.edu.ua/>

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Основи підприємництва: підручник / за заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. І.М. Сотник, Л.М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
3. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність : підручник. Ірпінь: Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, 2019. 500 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV зі змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Посібник для малих та середніх підприємств м'ясопереробної галузі з підготовки та впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції HACCP. URL : <https://bit.ly/3pqtGdb>.

6. Ходаківський В. Проблеми активізації розвитку підприємницької складової галузі тваринництва в сучасному ринковому середовищі. URL : http://www.agrosvit.info/pdf/5_2016/2.pdf.

7. Усенко С. О. Технологічні основи виробництва органічної продукції свинарства / С. О. Усенко, Мазанько М. О., Шостя А. М., Усенко О. О., Слинько В. Г., Чухліб Є. В., Березницький В. І. // Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія; за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб.: Видавництво ПП «Астрая», 2019. С. 278-285.

8. Усенко С. О. Особливості технології виробництва свинини підвищеної харчової цінності / С. О. Усенко, М. О. Мазанько, А. М. Шостя, О. М. Бондаренко, В. Г. Слинько, В. І. Березницький, О. Г. Мороз, М. М. Маслак, О. О. Усенко // Альтернативні джерела енергії у підвищенні енергоефективності та енергозалежності сільських територій. 2019. С. 193-204.

9. Усенко С. О., Васильєва О. О., Кравченко О. І., Шаферівський Б. С., Карунна Т. І., Желізняк І. М., Карбан Ю. В. Історичні аспекти та перспективи розвитку козівництва в Україні. Вісник Полтавської державної аграрної академії № 2, 2021. С. 145-152.

10. Усенко С. О., Сябро А. С., Поліщук А. А., Мороз О. Г., Бірта Г. О., Ільченко М. О. Новітні біотехнології відтворення свиней в умовах промислового свинарства. Вісник Полтавської державної аграрної академії № 1, 2020. С. 121-130.

11. Недосєков В.В, Ситюк М.П., Мартинюк О.Г. та ін. Основи біобезпеки та благополуччя тварин: монографія. Ніжин, 2021. 252 с. URL : <https://bit.ly/3lRBzGe>.

12. Уряд розширив напрями підтримки галузі тваринництва у 2020 році. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-rozshiriv-napryami-pidtrimki-galuzi-tvarinnictva-u-2020-roci>.

13. Про схвалення Експортної стратегії України («дорожньої карти» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки : Розпорядження КМУ від 27 грудня 2017 р. № 1017-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80#Text>.

14. Добрава Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник, Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.

15. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: практикум: навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 308 с.

16. Kniaz S., Shchebel A., Mrykhina O., Pavlenko O., Bohiv Y., Kalashnyk O., Moroz S., Kyrychenko O., Kushka B., Pastyrskaya I., Dzvonik V. (2020) Factor analysis of the rationality of enterprise potential management in the coordinate system of organizational development. ARCTIC, 73(9), 2–27. (ISSN: 0004-0843). URL : <https://www.arcticjournal.org/show.php?v=73&i=9>.

17. Мороз С.Э., Калашник Е.В., Тимошенко И. В. Электронная торговля и договора розничной купли-продажи в Украине: проблемы, требующие решений. Экономико-правовые перспективы развития общества, государства и потребительской кооперации: мат-лы III междунар. науч.-прак. интернет-конференции, г. Гомель, 31 марта 2021 г., Гомель : УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации», 2021. С. 184-189.

18. Мороз С., Калашник О., Каменова Д. Навчання підприємству: пошук ефективного балансу м'яких і жорстких навичок. Актуальні проблеми теорії і

практики експертизи товарів : мат-ли VII міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, м. Полтава, 2-3 квіт. 2020 р., м. Полтава : ПУЕТ, 2020. С. 373-377.

19. Галич О.А., Мороз С.Е., Калашник О.В. Регіональні аспекти розвитку малого бізнесу і роль вищих навчальних закладів у формуванні підприємницьких компетенцій. Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки, 2018. Вип. 8. С.49-55.

20. Рекунов В.С., Мороз С.Е. Вплив особистісних характеристик підприємця на становлення і розвиток підприємницьких структур. Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур у рамках інтеграції до європейського простору : мат-ли IV міжнар. наук.-практ. конференції, м. Полтава, 24 берез. 2021 р., м. Полтава : ПДАА, 2021. С. 316-319

21. Сурнін К. А., Мороз С.Е. Soft skills – компетенції підприємця XXI століття. Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур у рамках інтеграції до європейського простору : мат-ли IV міжнар. наук.-практ. конференції, м. Полтава, 24 берез. 2021 р., м. Полтава : ПДАА, 2021. С. 352-355.

22. Офіційний веб-сайт Національної академії аграрних наук України. URL : <http://naas.gov.ua>.

23. Офіційний веб-сайт Асоціації тваринників України. URL : <https://usba.com.ua>.

24. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : www.minfin.gov.ua.

25. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL : www.kmu.gov.ua.

26. Офіційний веб-сайт Міністерства доходів і зборів України. URL : <http://minrd.gov.ua>.

27. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua.

28. Електронний репозитарій Полтавського державного аграрного університету. URL : <http://dspace.pdaa.edu.ua>

29. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com>.

30. Онлайн платформа. Дія. Бізнес. URL : <https://business.diia.gov.ua>.

31. Портал для підприємців. URL : <https://sme.gov.ua>.

32. Показники зовнішньої торгівлі України : портал Державної митної служби України. URL : <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade>.

33. Можливості для розвитку сталого та гуманного тваринництва в Україні: Екодія. URL : <https://ecoaction.org.ua/mozhlyvosti-rozvytku-staloho-tvarynnytstva.html>.